

mgr inż. Wojciech Stawiany, ekspert, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ogólnopolski system wsparcia doradczego

dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE

NFOŚiGW jest wiodącym partnerem projektu „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszkaniowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz odnawialnych źródeł energii”. Projekt ten jest realizowany ze środków Funduszu Spójności jako poddziałanie 1.3.3. Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) w I osi priorytetowej: Zmniejszenie emisyjności gospodarki. W artykule przedstawiono założenia, realizacje i zamierzenia rozwojowe projektu.

■ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) 2014-2020

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) realizowany w okresie 2014-2020 wskazuje krajowe cele w obszarze zrównoważonego rozwoju, przy zachowaniu spójności i równowagi pomiędzy działaniami inwestycyjnymi w zakresie niezbędnej infrastruktury oraz wsparcia skierowanego do wybranych obszarów gospodarki. Głównym celem programu (wynika on ze Strategii Europa 2020) jest wsparcie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Cel ten będzie osiąganym m. in. poprzez działania w obszarze czystej i efektywnej energii, w tym efektywności energetycznej, a także ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, rozwojowi energii ze źródeł odnawialnych, adaptacji do zmian klimatu i efektywnego korzystania z zasobów, wzmocnieniu odporności systemów gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększeniu możliwości zapobiegania zagrożeniom (zwłaszcza zagrożeniom naturalnym) i reagowania na nie.

NFOŚiGW jest instytucją wdrożeniową (IW) dla podstawowych elementów I osi priorytetowej (energetycznej): Zmniejszenie emisyjności gospodarki i II osi priorytetowej (ekologicznej): Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian

klimatu. Zadania NFOŚiGW jako instytucji wdrożeniowej zostały określone w odpowiednich porozumieniach z Ministrem Energii (dla I osi) i Ministrem Środowiska (dla II osi).

W ramach I osi priorytetowej wsparcie uzyskują działania obejmujące m.in. zwiększenie efektywności wykorzystania energii pierwotnej, poprawę efektywności energetycznej sektora publicznego i mieszkaniowego (w tym zmniejszenie emisyjności) oraz obniżenie energochłonności przedsiębiorstw i zwiększenie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych.

Przewiduje się wsparcie dla obszarów posiadających uprzednio przygotowane plany gospodarki niskoemisyjnej (PGN), z zaakcentowaniem przebudowy

i budowy nowych elementów sieci ciepłowniczych oraz głębokiej kompleksowej modernizacji energetycznej budynków, czyli przedsięwzięć polegających na ociepleniu przegród budynku, wymianie okien lub drzwi oraz wymianie lub modernizacji źródeł ciepła (chłodu) i instalacji. W wyniku tego zostaną zmniejszone wartości rocznych wskaźników zapotrzebowania na energię użytkową, energię końcową oraz nieodnawialną energię pierwotną.

Dla zwiększenia efektywności przetwarzania energii pierwotnej będą wspierane działania w obszarze rozwoju wysokosprawnej kogeneracji. W ramach tej osi priorytetowej zaplanowano też wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach.

Sprzyjające kompleksowej realizacji celów sformułowanych w I osi priorytetowej będą (wynikające z przygotowanych przez samorządy PGN) działania, obejmujące takie zagadnienia jak: planowanie i zaopatrzenie w energię oraz racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii, a także zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, promowanie „czystego” transportu miejskiego uwzględniającego rosnące potrzeby mobilności mieszkańców miast i ich obszarów funkcjonalnych, poprawa jakości powietrza na obszarach gdzie odnotowano przekroczenia standardów jakości powietrza i realizowane są programy ochrony powietrza.

Realizacji celów I osi priorytetowej sprzyjają działania doradcze w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii oraz działania w zakresie popularyzacji wiedzy i promocji inteligentnych systemów przesyłu i dystrybucji energii.

■ Założenia, realizacje, zamierzenia rozwojowe projektu

W ramach I osi priorytetowej POIiŚ wyodrębniono więc poddziałanie 1.3.3. „Ogólnopolski system wsparcia doradczego dla sektora publicznego, mieszka-

niowego oraz przedsiębiorstw w zakresie efektywności energetycznej oraz OZE”

Celem projektu jest promocja gospodarki niskoemisyjnej w Polsce. Wsparcie doradcze dotyczy zagadnień zrównoważonej energetyki-efektywności energetycznej oraz OZE.

Projekt obejmuje prowadzenie działań szkoleniowo-doradczych oraz zwiększających świadomość społeczeństwa (w tym grup, którym jest dedykowane wsparcie w ramach POIiŚ oraz Regionalnych Programów Operacyjnych (RPO)), w zakresie efektywności energetycznej oraz wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. System jest oparty o utworzoną strukturę doradców świadczących usługi z poziomu lokalnego i regionalnego. Struktura „Zasięgiem obejmuje cały kraj” (rys.1).¹

Wsparcie doradcze jest finansowane ze środków Funduszu Spójności UE. Budżet projektu ogólnopolskiego doradztwa energetycznego (poddziałanie 1.3.3. POIiŚ) wynosi 30 mln €, w okresie programowania 2014-2020. Umowa o dofinansowanie (określająca również zadania NFOŚiGW) została zawarta 3 marca 2016 r. pomiędzy ME (Instytucją Pośredniczącą (IP)) a NFOŚiGW (beneficjentem).

Ogólnopolski system wsparcia doradczego jest dla NFOŚiGW jednym z kluczowych zadań. W jego realizacji pełni rolę Partnera Wiodącego, a także prowadzimy doradztwo dla województwa mazowieckiego. W tym celu w schemacie organizacyjnym Funduszu

wyodrębniono Wydział-Jednostkę Realizującą Projekt (Doradztwa Energetycznego) - JRPDE. Czternaście wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz Województwo Lubelskie ma status Partnerów. Budowa i realizacja systemu ogólnopolskiego systemu doradztwa energetycznego jest unikatowym i ważnym zadaniem NFOŚiGW. Unikatowym dlatego, że po raz pierwszy w dwudziestokilkuletniej historii Narodowego Funduszu jesteśmy beneficjentem środków finansowych. Są to, jak wspomniano powyżej, środki Funduszu Spójności na realizację poddziałania 1.3.3. POIiŚ.

Zadanie to jest ważne, gdyż mamy świadomość, że dobrze realizowane zadania doradcze i przekazywana na odpowiednim poziomie wiedza techniczna, organizacyjna i finansowa w obszarze efektywności energetycznej i OZE, da kilkakrotnie większy efekt niż realizacja za te same pieniądze pojedynczych inwestycji. U osób mających związek z projektem wypracuje bowiem odpowiednie nawyki myślenia i działania według zasad zrównoważonego zarządzania energią.

Wsparcie w obszarze doradztwa energetycznego skierowane jest do instytucji publicznych, przedsiębiorców oraz osób prywatnych. Poddziałanie wpłynie w głównej mierze na przygotowanie projektów w ramach: poddziałania 1.1.1 Wspieranie inwestycji dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł wraz z podłączeniem tych źródeł do

sieci dystrybucyjnej/przesyłowej, działania 1.2 Promowanie efektywności energetycznej i korzystania z odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach, oraz poddziałań 1.3.1 Wspieranie efektywności energetycznej w budynkach publicznych i 1.3.2 Wspieranie efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym POIŚ w okresie 2014-2020.

Projekt ogólnopolskiego systemu doradztwa przyczyni się do utworzenia w przyszłości sieci doradców energetycznych w gminach, czyli tzw. energetyków gminnych, poprzez zachęcanie gmin do tworzenia takich stanowisk pracy.

Do realizacji projektu zaplanowano zatrudnienie 76 przeszkolonych doradców, a ponadto specjalistów w JRPDE. W każdym regionie kraju są dostępni doradcy, którzy udzielają nieodpłatnych konsultacji i porad dla projektów i koncepcji inwestycyjnych powstających na danym terenie.

Szczegółowe cele projektu to podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, wsparcie gmin w przygotowaniu i wdrażaniu Planów Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) oraz wsparcie w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej (EE) i odnawialnych źródeł energii (OZE). Planujemy docelowo w ramach projektu wykształcić 500 energetyków gminnych oraz wspomóc przygotowanie do realizacji co najmniej 800 nowoczesnych i efektywnych energetycznie inwestycji (rys.2).

W trakcie dotychczasowej (do 31 stycznia 2016 r.) działalności zweryfikowano pozytywnie 1462 PGN, udzielono ponad 8043 indywidualnych konsultacji, zrealizowano 1061 działań informacyjno-promocyjnych, którymi objęto 14 373 osób w całym kraju. Wsparto inwestorów w przygotowaniu do realizacji 81 inwestycji.

Jedną z inwestycji, która jest objęta wsparciem to „Modernizacja i rozbudowa sieci ciepłowniczej na terenie Kędzierzyna-Koźła”. Realizowana jest przez Zakład Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Wsparcie dotyczy przedstawienia możliwych i najkorzystniejszych źródeł finansowa-

nia planowanego przedsięwzięcia oraz określenia sposobu obliczania efektu ekologicznego dla planowanej przez zakład inwestycji.

Kolejną inwestycją w zakresie poprawy efektywności dystrybucji ciepła, objętą systemem wsparcia doradczego jest projekt pn. „Modernizacja i przebudowa sieci ciepłowniczych celem zmniejszenia strat na przesyłach i dystrybucji jak też budowę nowych odcinków sieci w celu zwiększenia jej przepustowości i podłączenia nowych odbiorców”, która jest realizowana przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Spółka z o.o. Celem doradztwa przy tej inwestycji jest doprowadzenie projektu do aplikowania o środki UE z POIŚ 2014-2020.

Projektem, który objęto wsparciem doradczym jest również inwestycja pn. „Wymiana źródła ciepła z kotłowni węglowej na pompy ciepła wraz z instalacją fotowoltaiczną”, którą wykonuje Spółdzielnia Mieszkaniowa „Żuławy”. Przedmiotem konsultacji dla inwestora było znalezienie źródeł finansowania montażu pomp ciepła. Rozważana była możliwość realizacji przykładowej inwestycji w jednym budynku, a w przyszłości również w pozostałych dziewięciu budynkach. Jednocześnie w ramach przedsięwzięcia planuje się wygaszanie kotłowni węglowej, a w konsekwencji - jej likwidację. W ramach konsultacji doradzono również montaż paneli fotowoltaicznych, z których energia elektryczna w całości będzie wykorzystywana na potrzeby pomp ciepła.

Przewidujemy rozwój naszej działalności doradczej o konkretyzującą się ideę klastrów energetycznych²

Rozpoczęliśmy organizację, w regionach, cyklu około 50 konferencji „Efektywność energetyczna i OZE-oferta finansowa i wsparcie doradcze”, podczas których oprócz prezentacji ogólnopolskiego systemu doradztwa energetycznego przedstawiamy ofertę finansową POIŚ, NFOŚiGW, a także RPO i WFOŚiGW (w danych regionach). Uczestniczący w spotkaniach przedstawiciele Banku Ochrony Środowiska S.A. przedstawiają również swoją ofertę.

Pokazujemy też nowe (innowacyjne) tendencje i rozwiązania w energetyce- elektromobilność, klastry energii, samowystarczalność energetyczną oraz prace NFOŚiGW nad przygotowaniem nowych programów priorytetowych w tych obszarach. W trakcie spotkań, w wydzielonym bloku tematycznym, doradcy energetyczni (krajowi i regionalni) udzielają konsultacji i porad.

Dotychczas zorganizowaliśmy i przeprowadziliśmy sześć konferencji- w Siedlcach, Ostrołęce, Łomży, Szczecinie, Lublinie i Zakopanem.

Przypisy:

1) Grafiki autorstwa Jednostki Realizującej Projekt (Doradztwa Energetycznego) (JRPDE) w NFOŚiGW.

2) Patrz: Studium Ministerstwa Energii „Koncepcja funkcjonowania klastrów energii w Polsce”, Warszawa, marzec 2017 r.

